

SENTENCIAS ESCOGIDAS

DE SAN GREGORIO.

Correspondientes al Capítulo II. Artículo VI.

I. **O**mnis filius, qui à Deo recipitur, flagellatur: quo malis præsentibus durius deprimor, eo de æternis certius præsumptione respiro. (*Epist. ad Leand. Episc. in Exposit. Lib. Job, c. 5. Ed. Venet.*)

II. In nobismetipsis namque debemus transformare quod legimus, ut cum per auditum se animus excitat, ad operandum quod audierat, vita concurrat. (*Lib. 1. Mor. Expos. in Job, c. 24. pag. 28.*)

III. Pia mens cum se adversa ab hominibus perpeti conspiciat, in divinæ gratiæ consolatione requiescit; cumque tentationum procellas increscere extrinsecus viderit, secessum spei Domini- cæ appetens intra conscientiæ portum fugit. (*Ib. lib. 2. cap. 4. pag. 48.*)

IV. Cum in hac vita ea, quæ nolumus, patimur, necesse est, ut ad eum, qui injustum velle nil potest, studia nostræ voluntatis inclinemus. Magna quippe est consolatio in eo, quod displicet, quod illo ordinante erga nos agitur, cui non nisi justum placet. Si igitur justa Deo placere scimus: pati autem nulla, nisi quæ Domino placuerint, possumus, justa sunt cuncta, quæ patimur, & valde injustum est, si de justa passione murmuramus. (*Ib. c. 18. p. 51.*)

V. *Maledictus homo, qui facit opus Dei negligenter.* Ad hoc vero ista proficiunt, ut ante terribilis iudicis subtile, atque incomprehensibile examen, non solum mala, quæ commisimus, sed ipsa etiam, si qua in nobis sunt bene gesta, timeamus: quia sæpe injusto iudicio culpa esse deprehenditur, quod virtus ante iudicium putatur, & unde expectatur pia merces operis,

inde supplicium justæ sequitur ultionis. (*Lib. 3. c. 13. p. 85.*)

VI. At contra hi, qui ad alta virtutum surgere veraciter appetunt, cum alienas culpas audiunt, mox contra ad proprias reducunt, & tanto rectius illas dijudicant, quanto verius istas deplorant. (*Ib. cap. 24. pag. 98.*)

VII. Plerumque autem jam mens quidem quod se perverse egisse meminit, deplorat; jam prave acta non solum deserit, sed amarissimis etiam lamentis punit: & tamen, dum eorum, quæ egit reminiscitur, graviter iudicii pavore terretur. Jam se perfecte convertit, sed adhuc se perfecte in securitatem non erigit: quia dum quanta sit districtio extremi examinis pensat, inter spem, formidinemque sollicita trepidat: quia iudex justus veniens, quid de perpetratis reputet, quid relaxet, ignorat. Nam quam prava commiserit, meminit; sed an commissa dignè fleverit, nescit, ac ne culpæ immanitas modum poenitiæ transeat, metuit. (*Lib. 4. c. 36. p. 137.*)

VIII. *Et circumdedit eum tenebris Deus.* Tenebris namque homo circumdatur; quia quamvis cælesti desiderio ferveat, quid de seipso sit dispositum intrinsecus, ignorat, & valde metuit, ne quid sibi in iudicio obviet, quod se de se nunc in desiderio boni fervoris latet. Tenebris homo circumdatur; quia ignorantia suæ caligine præmitur. An tenebris circumdatus non est, qui plerumque præteritorum non meminit, futura non invenit, præsentia vix cognoscit? Tenebris circumdatum se quidem sapiens viderat, cum dicebat: quæ in prospectu sunt, vix invenimus cum labore: & quæ in cælis sunt, quis investigabit? (*Lib. 5. c. 7. p. 144.*)

IX. *Quis novit potestatem iræ tuæ?* Potestas quippe divinæ iræ nostra non potest mente comprehendi, quia ejus dispensatio, obscuris super nos dispositionibus, sæpe unde æstimatur deserere, inde nos recipit; & unde nos recipere creditur, inde derelinquit: ut plerumque hoc fiat gratia, quod ira dicitur, & hoc aliquando ira sit, quæ gratia putatur. (*Ib.*

X. *Quasi venas susurri sui aperit*, cum nobis Deus latent enter insinuat, quibus modis ad nostræ intelligentiæ aurem venit. Aliquando enim nos amore, aliquando terrore compungit; aliquando præsentia, quæ nulla sint ostendit; & ad æterna dirigenda desiderium erigit; aliquando prius æterna indicat, ut post temporalia vilescant; aliquando nostra nobis mala aperit, & ad hoc nos usque, ut alienis etiam malis condoleamus, extendit. (*Ib. c. 29. p. 161.*)

XI. Sed cum per contemplationem rapti, superna conspiciunt, ab ipsa aliquo modo præsumptionis suæ securitate liquescunt; & tanto magis in divino conspectu trepidant, quanto nec bona sua digna ejus examine, quem conspiciunt, pensant. (*Ib. c. 32. p. 165.*)

XII. Quisquis de persecutione murmurat, quid alius quam justitiam ferientis accusat? Puriorem ergo se vir factore suo existimat, si contra flagellum querelam parat, eumque sibi proculdubio postponit, cujus judicium de sua afflictione redarguit. . . . In consideratione namque divinæ magnitudinis discitur, quam humiliter in sua animadversione timeatur; & qui superna degustat, inferiora æquanimiter tolerat; quia plene intus conspicit, quanti æstimet, quod foris agit. Male enim se rectum putat, qui regulam summæ rectitudinis ignorat. (*Ibid. c. 37. p. 170.*)

XIII. *Ecce qui serviunt ei, non sunt stabiles, & in Angelis suis reperit pravitatem*; quanto magis hi, qui habitant domos luteas, qui terrenum habent fundamentum, consumuntur velut à tinea? Ac si aperte dicat: si præsentis vitæ viam illi sine cogitatione transire nequeunt, qui æterna cogitantes, se contra temporalia accingunt, qui detrimenta illi sustinent, qui esse in carnalis habitationis voluptatibus gaudent? *Qui enim serviunt ei, non sunt stabiles*, quia cum mens ad alta nititur, carnis suæ cogitatione dissipatur. (*Ibid. c. 38. p. 171.*)

XIV. *Redimentes tempus, quoniam dies mali sunt*. Tempus quippe redimimus, quando anteactam vitam, quam las-

civendo perdimus, flendo reparamus. (*Ib. c. 39. p. 172.*)

XV. Solerte animus ante actionibus suæ primordia, cuncta debet adversa meditari: ut semper hæc cogitans, semper contra hæc thorace patientiæ munitus, & quidquid acciderit providus superet; & quidquid non accesserit lucrum putet. (*Ib. c. 48. p. 177.*)

XVI. Secundus servandæ mansuetudinis modus est, ut cum alienos excessus aspicimus, nostra quibus in aliis excessimus delicta cogitemus. Considerata quippe infirmitas propria, mala nobis excusat aliena. Patienter namque illatam injuriam tolerat, qui pie meminit quod fortasse adhuc habeat, in quo debeat ipse tolerari. (*Ibid.*)

XVII. Alia est ira, quam impatientia excitat; alia, quam zelus justitiæ format: illa ex vitio, hæc ex virtute generatur. Si enim nulla ira ex virtute surgeret, divinæ animadversionis impetum tum Phinees per gladium non placasset. Hanc iram, quia Heli non habuit, motum contra se implacabiliter supernæ ultionis excitavit. Nam quo contra subditorum vitia tepuit, eo contra illum districtio æterni rectoris exarsit. De hac ira per Psalmistam dicitur: *Irascimini, & nolite peccare*. Quod nimiram non recte intelligunt, qui irasci nos nobis tantummodo, non etiam proximis delinquentibus volunt. Si enim sic proximos ut nos amare præcipimur, restat, ut sic eorum erratibus sicut nostris vitiis irascamur. (*Ibid.*)

XVIII. *Et non erit, qui eripiat*. Illos quippe veritas ab æterna adversitate eripit, quos in temporalibus prosperis per disciplinam premit. Qui ergo nunc renuit premi, tunc non valet eripi; quia iniqui eum, quem per disciplinam negligunt habere patrem, afflictionis suæ tempore, per adjutorium non invenient ereptorem. (*Ib. lib. 6. c. 7. p. 185.*)

XIX. In eo, quod caro flagellis afficitur, mens ad appetenda altiora sublevatur. (*Ib. c. 13. p. 178.*)

XX. Mira, quæ ex fide credenda sunt, perscrutanda per rationem non sunt; quia si hæc nostris oculis ratio expanderet,

mira non essent. Sed cum in his fortasse animus titubat, necesse est, ut ea, quæ per usum novit, nec tamen per rationem colligit, ad memoriam reducat; quatenus rei similis argumento fidem roborat, quam labefactari sua sagacitateprehendit. (*Ib. c. 14. p. 189.*)

XXI. Restat ergo, ut in cunctis, quæ agimus, vim supernæ voluntatis inquiramus; cui videlicet cognitæ, debet nostra actio devote famulari, & quasi ducem sui itineris prosequi, ne ei etiam nolens serviat, si hanc superbiens declinat. Vitari enim vis superni consilii nequaquam potest, sed magna sibi virtute hanc temperat, qui se sub ejus nutibus refrenat, ejusque se pondere levigat, qui hanc subjecto cordis humero volens portas. (*Ib. c. 18. p. 196.*)

XXII. Torpens animus percussione tangitur, ut excitetur, quatenus qui statum suæ rectitudinis securus perdidit, afflictus consideret quo jacet. Hinc itaque ipsa asperitas correctionis, origo fit luminis. (*Ib. c. 23. p. 109.*)

XXIII. Corda nostra male sana sunt, cum nullo Dei amore sauciantur, cum peregrinationis suæ ærumnam non sentiunt, cum erga infirmitatem proximi, nec quamlibet minimo affectu languescunt, sed vulnerantur, ut sanentur, quia amoris sui spiculis mentes Deus insensibiles percutit, moxque eas sensibiles per ardorem caritatis reddit. (*Ib. c. 25. p. 200.*)

XXIV. *Bis tinctus coccus* offerri præcipitur, ut videlicet ante interni judicis oculos, caritas nostra Dei, & proximi dilectione coloretur; quatenus conversa mens, nec sic pro amore Dei quietem diligit, ut curam proximi, ut utilitatemque postponat, nec sic pro amore proximi occupationi inserviat; ut quietem funditus deserens, ignem in se superni amoris extinguat. Quisquis ergo semetipsum Deo jam sacrificium obtulit, si perfecta desiderat, curet necesse est, ut non solum ad operationis se latitudinem, verum etiam ad culmina contemplationis extendat. (*Ib. c. 37. p. 207.*)

XXV. Sed sciendum est, quia valde inter se diversæ sunt

conspersiones animorum. Nonnulli namque hominum ita otiosæ mentis sunt, ut si eos labor occupationis excipiat, in ipsa operis inchoatione succumbant; & nonnulli ita inquieti sunt, ut si vacationem laboris habuerint, gravius laborent; quia tanto deteriores cordis tumultus tolerant, quanto eis licentius ad cogitationes vacat. Unde necesse est, ut nec quieta mens ad exercitationem se immoderati operis dilatet, nec inquieta ad studium contemplationis angustet. Sæpe qui contemplari Deum quieti poterant, occupationibus pressi ceciderunt; & sæpe qui occupati bene humanis usibus viverent, gladio suæ quietis extincti sunt. (*Ib.*)

XXVI. Sunt nonnulli, ut diximus, (qui discrete interioris summi, & spiritualia nequaquam possunt, & tamen alta contemplationis assumunt, atque idcirco in perfidiæ pfoveam intellectus pravi errore dilabuntur. Hos itaque contemplativa vita ultra vires assumpta, cogit à veritate cadere, quos in statu suæ rectitudinis humiliter poterat sola activa continere. Cum ad contemplativam vitam idonea discretione non sufficit, solam securius activam tene. Cumque in hoc, quod pro magno eligis, deficis, eo contentus esto quod pro minimo attendis; & si per contemplativam vitam à veritatis agnitione compelleris cadere; Regnum Cælorum per solam activam valeas saltem luscus intrare. (*Ib.*)

XXVII. Si mens in Deum forti intentione dirigitur, quidquid sibi in hac vita amarum sit, dulce æstimat: omne quod affligit, quietem putat; transire, & per mortem appetit, ut obtinere plenius vitam possit: funditus extingui in infimis desiderat, quo verius ad summa conscendat. (*Ib. Lib. 7. c. 1. p. 219.*)

XXVIII. Electi cum perpetrasse se illicita noverunt (sed perscrutantes inveniunt, quia nulla pro illis adversa perpessi sunt) immensæ formidinis terrore tabescunt, pavore æstuant, sinistris agitati suspicionibus laborant: ne in æternum se gratia deseruerit, quos in præsentis vita mali sui retributio nulla

castigat: timent ne ultio, quæ suspenditur, gravior in fine servetur: feriri paterna correctione desiderant, & dolorem vulneris medicamina salutis putant. (*Ib. c. 19. p. 220.*)

XXIX. Ecce enim reclusis domi vitulis, vaccæ quæ sub arca Domini plastro religantur, gemunt, & pergunt, dant ab intimis mugitus, & tamen ab itinere non demutant gressus. Amorem quidem per compassionem sentiunt, sed colla posteriorius non deflectunt. Sic necesse est, ut incedere debeant, qui sacræ legis jugo suppositi, jam per internam scientiam Dei arcam portant, quatenus per hoc, quod propinquorum necessitatibus condolent, à coepto rectitudinis itinere non declinent. (*Ib. c. 30. p. 232.*)

XXX. Recte dicitur: *Expectate paulisper*; quia & immensum est, quod sine termino sequitur, & parum est, quidquid finitur. Longum quippe nobis videri non debet, quod cursu sui temporis tendit, ut non sit: quod dum per momenta ducitur, ipsa hoc momenta sua, quæ differunt, impellunt: atque unde teneri cernitur, inde agitur, ne teneatur. (*Ibid. p. 233.*)

XXXI. Quietus homo possidere carnem potuit, si bene ab auctore conditus, possidere voluisset: cumque se erigere contra conditorem studuit, in semetipso protinus carnis contumelias invenit: sed quia cum culpa simul ab origine etiam poenâ propagatur, inserto infirmitatis vitio nascimur, & quasi nobiscum hostem deducimus, quem cum labore superamus. Ipsa ergo hominis vita tentatio est, cui ex semetipsa nascitur, unde perimatur. Quæ etsi semper ex virtute succedit, quod ex infirmitate generat, semper tamen ex infirmitate generat, quod ex virtute succidat. Sic itaque humana vita tentatio est, ut etsi jam ab iniquitatis perpetracione compescitur, in ipsis tamen bonis operibus modo malorum memoria, modo seductionis caligine, modo intentionis suæ interruptione fuscetur. (*Ib. Lib. 8. c. 6. p. 244.*)

XXXII. Electi quidem dum mundi hujus adversa patiun-

ur, cum inhonestates, contumelias, rerum damna, cruciatus corporis tolerant, esse gravia, quibus exercentur pensant; sed cum mentis oculum ad æternæ patriæ considerationem tendunt, ex comparacione præmii, quam sit leve, quod patiuntur, inveniunt. Quod enim valde esse importabile ex dolore ostenditur, consideratione provida ex remuneratione levigatur. (*Ibid. c. 8. p. 248.*)

XXXIII. Nequaquam sic in eadem justicia inconcusse maneat; quia etsi jam à cordium habitaculo culpam rectitudo eliminat, ipsa tamen culpa, quæ repellitur, cogitationis nostræ foribus astans, ut sibi aperiatur, pulsat. (*Ib. c. 10. p. 251.*)

XXXIV. Intuentur potentiam illius magnitudinis, & pensant quanto reatu constrictati sunt propriæ infirmitatis. Enumerant mala proprii operis, & contra hæc exaggerant bona gratiæ conditoris. Considerant prava quam districte judicet, bona opera quam subtiliter penset, & perituros se absque ambiguitate præsciunt, si remota pietate judicentur; quia hoc ipsum quoque quod juste videmur vivere, culpa est, si vitam nostram cum judicat, hanc apud se divina misericordia non excusat. (*Ib. c. 15. p. 156.*)

XXXV. Pavore divino judicii afflicti, dum quædam male gesta plangimus, ipsa vi nostræ amaritudinis ad discutiendos nos vigilantius excitati, alia in nobis etiam quæ amplius defleamus, invenimus. Nam sæpe quod torpentes latuit, flentibus subtilius innotescit: afflicta mens certius invenit malum, quod fecerat & nesciebat, eique rixæ sua verius aperit, quantum à veritatis pace deviavit; quia reatum suum, cujus securam non meminit, hunc in se commota deprehendit. Succrescens quippe amaritudo poenitentia, verecundanti corde importune ingerit illicita quæ commisit, districtum contra hæc judicem ostendit, suppliciorum minas incutit, pavore animam ferit, pudore confundit, motus illicitos increpat, quietem noxiæ securitatis turbat: quæ ei conditor bona contulit, quæ ipse bonis

illius mala respondit, enumerat, quod mire ab eo conditus, quod gratuito nutritus, quod rationis substantia in conditione ditatus est, quod conditoris gratia vocatus, quod sequi ipse, & vocatus noluit, quod vocantis misericordia, nec surdum hunc, venientemque despexit; quod illuminatus donis, quod sua sponte pravis actibus etiam post dona cæcatus est, quod à cæcitatibus suæ erroribus paternæ sollicitudinis flagellis expiatus, quod à flagellorum doloribus ad salutis gaudia misericordiæ medicamento reductus est, quod quibusdam culpis etsi non gravibus subditus, peccare tamen, & inter flagella non desinit, quod peccatorem suum superna gratia, nec contempta dereliquit. (*Ib. c. 22. p. 259.*)

XXXVI. Notandum, quod *Deus postquam diluculo visitat, subito hominem probat*, quia & accedendo corda nostra ad virtutes provehit, & recedendo concuti tentatione permittit. Si enim post virtutum munera, nulla tentatione concutitur, has se habere animus ex semetipso gloriatur. Ut ergo & firmitatis dona habeat, & infirmitatem suam humiliter agnoscat, per accessum gratiæ ad alta sustollitur, & per recessum quid ex semetipso sit probatur. (*Ib. c. 19. p. 265.*)

XXXVII. Cumque inde molestias invenit, unde vitare molestias quæsit, male sauciata, ut ita dixerim, de ipso suo medicamine languescit. Remotis ergo febribus cessantibusque doloribus ipsa nostra salus ægritudo est, cui curandi necessitas nunquam deest. Quot enim solatia ad vivendi usum quarimus, quasi tot nostræ ægritudini medicamentis obviamus? Sed ipsum quoque medicamen in vulnus vertitur, quia exquisito remedio paulo diutius inhærentes, ex eo gravius deficimus, quod provide ad refectionem paramus. Sic nimirum debet præsumptio corripi, sic superbia sterni: quia enim elatum semel sumpsimus spiritum, ecce defluens quotidie portamus lutum. Ipsa quoque mens nostra à secreti interioris securo gaudio exclusa, modo spe decipitur, modo pavore vexatur, modo dolore decipitur, modo falsa hilaritate relevatur, transitoria per-

tinaciter diligit, eorumque amissione incessanter atteritur, quia & incessanter cursu rapiente permutatur. Rebus autem mutabilibus subdita, & à semetipsa variatur. Nam quærens quod non habet, anxia percipit, cumque hoc habere coeperit, tædet hanc percepisse quod quæsit. Amat sæpe quod desperat, despicit, quod amabat. Cum labore, quæ æterna sunt, discit, sed horum repente obliviscitur, si laborare desierit. Diu quærit, ut parum quid de summis inveniat; sed ad consueta citius relabens, nec parum in his, quæ invenerit, perseverat. Erudiri appetens, vix suam ignorantiam superat, sed eruditæ gravius contra scientiæ gloriam pugnat. Vix carnis suæ sibi tyrannidem subjicit; sed tamen adhuc intus culpæ suæ imaginem tolerat, cujus jam foris opera vincendo restrinxit. In actoris sui inquisitione se erigit, sed reverberatam hanc corporearum rerum amica caligo confundit. (*Ib. c. 23. p. 286.*)

XXXVIII. *Ecce dies venient, & auferentur omnia quæ in domo tua sunt in Babylonem: non relinquetur quidquam, dicit Dominus*: Sic nimirum hypocritæ postquam magnis virtutibus excrescunt, quia cavere malignorum spirituum insidias negligunt, & cæleri in eisdem virtutibus volunt, bona sua ostendo, ostium faciunt; & prodentes subito amittunt, quidquid ditius studentes operantur... Hostes namque ad rapinam provocat, qui suas eorum notitiæ divitias denudat. Quousque enim ab æternæ patriæ securitate disjungimur, per latronum insidiantium iter ambulamus... Intus ergo sunt servanda, quæ agimus: si ab interno arbitrio vicem recipere nostri operis expectamus... Occultanda sunt ergo, quæ agimus, ne hæc in hujus vitæ itinere incaute portantes, latrocinantium spirituum incurssione perdamus. (*Ib. c. 48. p. 282.*)

XXXIX. Opus nostrum cum hominibus ostenditur, in cordis prius examinatione pensandum est, per ejusdem ostensionis studium quid quærat. Si enim dantis gloriam quærimus, etiam publica nostra opera, in conspectu illius occulta servamus. Si vero per hæc nostram laudem concupiscimus, foras

ab ejus conspectu jam fusa sunt etiamsi à multis ignoretur: sed valde perfectorum est, sic ostento opere auctoris gloriam quærere, ut de illata laude privata, nesciant exultatione gaudere. Tunc solum namque innoxie hominibus laudabile opus ostenditur, cum per defectum mentis veraciter laus impensa calcatur. Quam quia infirmi quique perfecte contemnendo non superant, restat, necesse est, ut bonum hoc, quod operantur, abscondant. Sæpe enim ab ipso ostentationis exordio, propriam laudem quærunt, sæpe vero in ostensione operis, auctoris patefacere gloriam cupiunt, sed exceptis favoribus, in laudis propriæ cupiditatem rapiuntur; cumque semetipsos dijudicare interius negligunt, sparsi exterius ignorant, quod agunt, eorumque opus suæ elationi militat, atque hoc se impendere obsequio largitoris putant. (*Ib. p. 283.*)

XL. Justi nec oblata bona hic pro magno suscipiunt, nec illata mala valde pertimescunt, sed cum bonis præsentibus utuntur, ventura mala metuunt, & cum de malis præsentibus gement, bonorum sequentium amore consolantur; sicque temporali refoventur subsidio, sicut viator in stabulo utitur lecto, pausat, & recedere festinat; quiescit corpore, sed adhuc tendit mente. Juste itaque id se construere negligunt, ubi peregrinos se, & hospites noverunt: quia enim in propriis gaudere desiderant, esse in alieno felices recusant. Injusti autem quanto longius ab æternæ patriæ hæreditate divisi sunt, tanto in terra altius fundamenta cogitationis figunt. (*Ibid. cap. 54. pag. 283.*)

XLI. Divinæ fortitudinis facta tunc verius exprimimus, cum hæc nos exprimere non posse cognoscimus: tunc facundius loquimur, cum ab his obstupescendo reticemus. Ad narranda quippe Dei opera habet defectus noster, quam sufficienter exerat linguam suam, ut quæ comprehendere idonee non valet, hæc idonee mutus laudet. (*Lib. 9. cap. 12. pag. 297.*)

XLII. Cum fatigant ista (*immunda*) nec superant, ne-

quaquam per pollutionem trucidant, sed per humilitatem servant: ut infirmum se animus in tentatione deprehendens, totum se ad divinitatis adiutorium conferat, & sui fiduciam funditus amittat: sicque fit, & ut inde altius Deo inhæreat, unde se à Deo profundius cecidisse suspirabat. Accessus igitur, recessusque Dei à mente nostra minime cognoscitur, quousque rerum alternantium finis ignoratur; quia & de tentatione incertum est utrum probet, an trucidet: & de donis nequaquam deprehenditur, utrum hic desertos remunerent: an in via nutriant: ut ad patriam perducant. (*Ibid. c. 13. p. 298.*)

XLIII. Quasi latrunculus est appetitus laudis humanæ, qui recto itinere gradientibus ex latere jungitur, ut ex occultis educto gladio gradientium vita trucidetur. Cumque propositæ utilitatis intentio ad studia privata deducitur, horrendo modo unum, idemque opus, culpa peragit, quod virtus inchoavit. Nam plerumque nonnulli terrena præmia appetunt, & justitiam defendunt, seque innocentes æstimant, & esse defensores rectitudinis exultant. Quibus si spes nummi subtrahitur, à defensione protinus justitiæ cessatur; & tamen defensores justitiæ se cogitant, sibi que se rectos asserunt, qui nequaquam rectitudinem, sed nummos quærunt. (*Ib. c. 25. p. 304.*)

XLIV. Tres sunt acceptiones munerum, ad quas ex fraude festinatur. Munus namque à corde est captata gratia à cogitatione. Munus ab ore est gloria per favorem. Munus ex manu est præmium per dationem: sed justus quisque ab omni munere manus excutit: quia in eo, quod recte agit, nec ab humano corde inanem gloriam, nec ab ore laudem, nec à manu recipere donationem quærunt. Solus ergo in Dei opere fraudem non facit, qui cum ad studia bonæ actionis invigilat, nec ad corporalis rei præmia, nec ad laudis verba, nec ad humani iudicii gratiam anhelat. (*Ib. c. 34. p. 312.*)

XLV. Duobus modis in hac vita Deus hominem judicat: quia aut per mala præsentia irrogare jam tormenta sequentia incipit, aut tormenta sequentia flagellis præsentibus extin-

guit. (*Ibidem*, cap. 45. pag. 319.)

XLVI. Cum auctore relinquimur, nec ipsa ullatenus des-
tutionis nostræ damna sentimus. Quo enim longe nos condi-
tor deserit, eo mens nostra insensibilis obdurescit, nulla quæ
Dei sunt diligit, nequaquam superna concupiscit; & quia
amoris intimi calorem non habet, frigida deorsum jacet, ac
miserando modo fit quotidie tanto securior, quanto pejor; cum-
que unde sit lapsa non meminit, & supplicia secutura non me-
tuit, quantum lugenda sit, nescit. At si afflatu Sancti Spiri-
tus tangitur, ad considerationem protinus suæ perditionis evi-
gilat, in cælestium exquisitione se excutit: amoris summi as-
tribus inardescit, quæ se circumprimunt damna considerat, &
plorat proficiens, quæ prius læta torpebat. (*Ibid.* cap. 58.
pag. 328.)

XLVII. Solerti semper custodia pensandum est, vel quid
opere agimus, vel quid corde versamus; ne aut mentem præ-
pediens, foris se terrena cura multiplicet, aut saltem de ejus
moderamine intus se cogitatio exaltet, ut cum divina judicium
temporali circumspectione metuimus, sempiterni supplicia hor-
roris evadamus. (*Ib.* c. 46. p. 336.)

XLVIII. Lex Christi quid congruentius intelligi, quam
charitas potest? Quam tunc vere perficimus, cum fraterna one-
ra ex amore toleramus. Sed hæc eadem lex *multiplex* dicitur:
quia studiosa sollicitudine charitas ad cuncta virtutum facta di-
latatur. Quæ à duobus quidem præceptis incipit; sed se ad in-
numera extendit, sed Dei dilectio per tria distinguitur; quia
ex toto corde, & ex tota anima, & ex tota virtute diligi conditor
jabetur. Quæ in re notandum est, quod divinus sermo, cum
Deum diligi præcipit, non solum narrat ex quo, sed etiam
informat ex quanto, cum subjungit ex toto; ut videlicet, qui
perfecte Deo placere desiderat, sibi de se nihil relinquat. (*Lib.*
10. c. 6. p. 340.)

XLIX. Quisquis præsentem gloriam quærit, profecto des-
pectum metuit. Qui semper ad lucra inhiat, semper videlicet

damna formidat; cujus enim perceptione reficitur, ejus rei pro-
culdubio & amissione sauciatur; & quo obligatus mutabili-
bus, ac perituris inhæret, eo longe in infimis ab arce secu-
ritatis jacet. At contra quisquis in solo æternitatis desiderio fi-
gitur, nec prosperitate attollitur, nec adversitate quassatur,
dum nihil habet in mundo, quod appetat, nihil est, quod de
mundo pertimescat. . . . Bene itaque dicitur: *Requiescet, &
non erit, qui exterreat*, quia tanto quisque à se plenius pa-
vorem, qui ex mundo est abjicit, quanto in semetipso verius
concupiscentiam mundi vincit. (*Ibid.* c. 21. p. 356.)

L. Virtuti mortis dilectio comparatur, quia nimirum men-
tem, quam semel coeperit à delectatione mundi, funditus occi-
dit: & tanto hanc valentius in auctoritatem erigit, quanto &
insensibilem contra terrores reddit. (*Ibid.* p. 357.)

LI. Ut caro mollibus, sic anima duris nutritur: illam
blanda refovent, hanc aspera exercent: illa delectationibus
pascitur, hæc amaritudinibus vegetatur: & sicut carnem du-
ra sauciant, sic spiritum mollia necant: sicut illam laboriosa
interimunt, ita hunc delectabilia extinguunt. *Spes itaque car-
nalia abominatio animæ* dicitur: quia inde in perpetuum
spiritus interit, unde ad tempus caro suaviter vivit. (*Ibid.* c.
24. p. 358.)

LII. Hujus mundi sapientia est cor machinationibus tegere,
sensum verbis velare, quæ falsa sunt vera ostendere, quæ vera
sunt fallacia demonstrare. . . . At contra sapientia justorum est
nil per ostensionem fingere, sensum verbis aperire, vera ut
sunt diligere, falsa devitare, bona gratis exhibere, mala liben-
tius tolerare, quam facere, nullam injuriæ ultionem quærere,
pro veritate contumeliam lucrum putare. (*Ibidem*, cap. 29.
pag. 360.)

LIII. Non est census in crimine, sed affectus. Cuncta
enim, quæ Deus condidit, bona sunt, sed qui bonis male uti-
tur, profecto agit, ut quasi per edacitatis inglaviem, eo quo
vivere debuit pane moriatur. (*Ibid.* c. 30. p. 361.)